

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih 16. novembra 1916

IZ ITALIJE.

Južno-italijansko mesto AMALFI provincije Salerno, obdano z izredno slikovitimi naravnimi skalnatimi prizori, ima zgodovinsko-važno katedralo, visoko v skalovje vzdignan samostan kakor večina hiš, poleg je kapniška jama, odkoder se, kakor slika kaže, odpira prekrasen razgled na mesto, morje in okolico.

Grški kralj Konstantin in kraljica Sofija ☉ Letovišče Tesalija ☉ Poljska trdnjava ☉ Padli junaki ☉ Vojaški grobovi ☉ Karpatski narod huculi, njih šege, poklic in navade.

Smrtna obsodba.

Spisal Fr. Bevk.

Prebral sem novelo, odložil knjigo, naslonil se komodno s prekrizanimi rokama in pomislil. Novela je pisana lepo, živo, z vsemi onimi mikavnimi vrlinami, s katerimi opisujejo francoski pisatelji, ki zanimajo človeka in ga priklenejo nase, mu osužnijo srce in misli, da se nahaja v nekaki omotici. V tem stanju sem se nahajal jaz.

Snov je bila navadna, taka, kot jo opisujejo mnogoteri romani, bogato okrašeni s slabimi slikami. Nezakonskega sina iz »boljše družbe« pošljejo na deželo v rejo, kjer otrok zraste, postane kmet ali rokodelc in živi življenje kot vsakdo drugi, samo s to razliko, da ne ve za očeta in ne za mater. Srečna prilika nanese, da se oče in mati vzameta, po dolgih letih ju privede hrepenenje — ker sta brez otrok — v tisti kraj, kjer živi njun sin, dasta se spoznati, sin ostrmi, objamejo se, peljejo ga domov, napravijo v gospoda in roman je sklenjen.

mirljivo, no, sploh jih ne končajo, ampak pretrgajo kje v sredi, pa še napišejo na koncu ta stavek, tako neumen stavek!...

Kot je mislilo že sto in sto bralcev pred mano — knjiga je bila izposojena iz javne biblioteke — sem pomislil tudi jaz in si nisem bil na jasnem, nikakor ne.

Zakaj ni razrešil tega jednostavno sam, zakaj da razmišljati nam, ko nismo vajeni misli, ko nismo zato postavljeni. »Bil je obsojen na vislice; javno so ga obesili« — samo to in vsakdo bi zadovoljen odložil knjigo, s smehom v licih.

Porotniki! No, jaz sem bil ta trenutek porotnik. Kaj odločuje tu: talent, značaj, poglobitev v stvar samo, naziranje v svetu, sploh, ali morem soditi samostojno in nepristransko glede morilca, zakaj jaz sem človek posebej in nimam z morilcem nič skupnega, sem celo obče spoštovan in pošten človek... No, no!

Najtežji poklic je soditi. Ali je sploh mogoče soditi? Ali poznamo zadnji vtrep-ljaj njegove duše, tiste gonilne sile, ki ga je tirala k temu? Potem pa, moramo vsakatega oprostiti. Ne, ne, človek bi razmišljal do blaznosti!...

Mala, kakih dvesto strani obsegajoča knjiga, zavita v rjav papir, tiskana gladko v lepih jasnih črkah, se je zgani in dasi

mojih sestrah. Ti stavki pa imajo vsebino. Poglejte prvi stavek. Napisan je z lepo pisavo, tenko, previdno. Uganite, kdo bi ga bil pisal?

»Kdo? Kakšna gospodična...«

»Blondinka je bila, pegasta, blede v obraz in šibkega telesa, med branjem je pokašljevala in držala dišeč robec pred usti, najbrž jetična, zato se ne sklanjajte preblizu mene. Jaz ji nisem ugajala, vsaj izrazila se je tako proti prijateljici. Samo pri ti noveli je jokala. Potem je razmišljala... Če bi bil njen oče porotnik in bi imel tega človeka soditi, padla bi bila na obraz pred njim in ga prosila, naj bi ga oprostil. Tudi največjega hudodelca bi oprostila, samo da bi jo ganil. »Jaz bi ga oprostila.« S kako dobrosrčno odvažnostjo je zapisan ta stavek. Kaj je zapisal drugi?»

»Nemarno je zapisano,« sem dejal. »Komaj se da brati. »Kdo je ta norec?« in besedica »oprostila«, ki jo je zapisala gospodična, je podčrtana od njega.

»Domisljav in ošaben človek, nevajen mišljenja, je bil. Bral me je površno, brskal je po meni, kot bi iskal bogzna kaj. Ko je zagledal pisavo gospodične, je konec novele preletel z očmi, zapisal smrtno obsodbo — ali ni obsodba to? — ni pa vedel, zakaj je obsodil, sploh niti pomislil ni, le oponirati je hotel, brez najmanjšega pojma o krivdi ali nedolžnosti.«

»Ali mislite pri vseh tako?« sem s ponižno radovednostjo vprašal.

»Pri vseh teh, ki so izrazili mnenje na tem prostoru. Ali je mogoče izraziti pravično mnenje? Drugi so pustili prazen prostor in so odnesli le spoznanje nemogućnosti sodbe. Poglejte stavek tretjega bralca. Kdo se zmeni za morilca in krivico ali pravico? Med temi ljudmi se je vnel prepir, pravo zmerjanje, in igrajo se z morilčevo usodo in pravico. Kaj je napisal tretji?»

»Zdi se mi, da je to odgovor na vprašanje. »Kdo je ta norec?« Stoji zapisano: »Kdo naj bi bil? Neumna žival!«

»Zasmejal se je morda, zdelo se mu je zabavno celo. Četrty je pristavil: »V besedi in rimi sem slišal glasiti: bolje neumen, kot brezsrčen biti!« Ta, ki sicer govori v prilog morilca, se zanj ni zmenil, odgovoril je onima dvema. Tudi peti ga je obsodil z eno samo nesramno besedo, a ko je bral novelo, je dremal.«

»Tu na robu je zapisan daljši stavek. Po pisavi in vsebini najbrž od katerega starega gospoda,« sem sklepal.

»Ne, stara gospa je bila, s sladkimi spomini na mladost, nervozna, učeča od jutra do večera. Njena hči me je imela, pa prišla sem nemilostno v starkine roke, ki me ni izpustila nazaj in me prebrala, nekatera mesta celo po dvakrat. Zapisala je na rob s tresočo roko in pri tem govorila z razburjenim, piskajočim glasom:

Grškega kralja letovišče v Tesaliji.

Ne, ta pisatelj ga ni sklenil tako, najbrž zato, ker ni hotel biti slab pisatelj. Oče in mati se nista dala spoznati sinu, ki je bil priden in srečen mizar, naročevala sta pri njem pohištvo in ga hodila obiskovat, a spoznal ju je sin, prosil za njuno ljubezen, a utajiti sta ga hotela, iz egoizma sta ga zavrgla. Bruhnilo je iz njega vse tiho trpljenje sirote, oropane družinskega čustva in detinstva in mladosti — na strašen način ju je umoril. »Če bi bili porotniki vi, častiti bralci, ali bi ga obsodili ali oprostili?« To je zadnji stavek v noveli.

Strašni so ti pisatelji! Ne samo, da pišejo tako napeto, tako razburljivo resnično, da človeku, ki ni navajen tega, skoraj popokajo živci in ne končajo svojih novel tako, kot bi bilo želeli, lepo, po-

se je to zgodilo prvič pred mojimi očmi, se nisem popolnoma nič začudil, da je spregovorila in dejala:

»Oprostite, gospod! Ampak ljudje sodijo vseeno, ker se opirajo na prazni stavek, da kar storé po svoji vesti dobrega, je vse dobro. Nepolnosti in pogrška v ti nepopolnosti ne prizna nihče. Smešno je! Poglejte na prazni prostor mojega belega telesa koncem novele, kako je počekčan.«

»Res. Z različnimi pisavami svinčnika so tu zapisani nekateri stavki. Ali naj preberem?« — Sklonil sem se bliže.

»Ne, ni treba. Razložila vam bom sama. Jaz sem jim sicer hvaležna za te opazke, ki so mi v kratkočasje in zabavo mnogobolj, kot različne: »Krasno!« — »Izborna!« — »Divno!« — »Osle!« — »Ni res!« itd., ki se berejo tu pa tam na robih pri

„O ne, jaz bi ne mogla morilca nikdar oprostiti, temmanj, ker sta stariša hotela po praviti svoj pogrešek, ga skrivaj podpirala in mu hotela dobro.“ Ta sodba je najbolj enostranska in krivična. Dajala sta mu le zaslužen denar, srca, materinstva, očetovstva mu nista hotela dati.

Ni mogoče izreči sodbe. Neizrečena obsodba je najhujša obsodba. Če bi vprašali vsakega posameznega zločinca, kaj je zaslužil, ali si ne bi prisodil dostikrat ostrejšo sodbo? No, ali je mrtev ta morilec, ali so ga obsodili k smrti.

»Kdo more vedeti?«

»Obsojen je bil in umorjen! Če bi danes živel ta pisatelj, bi lahko končal novelo. Zapisal bi: „Da, mi bi ga umorili, zakaj morilca bi ne mogli nikdar oprostiti, temmanj, ker sta oče in mati hotela popraviti svoj pogrešek in mu želela dobro; a kdor bi ga oprostil, ta bi bil norec in neumna žival!“ Basta!«

Knjiga je umolknila. Nazadnje se mi je zdelo, da niti govorila ni. Zdramil sem se, sloneč globoko nad knjigo, oči uprte v počekani konec novele... Zaprl sem knjigo in šel na prosto.

BOY.

Roman. — Španski spisal Luis Coloma.
Prevel A. Kalan.

(Dalje.)

Nisem ga zadrževal v njegovih besedah, ki so vrele iz njega kakor stisnjen sopar, če si je dobil duška; ob koncu šele sem ga vprašal, kar bi bil že rad storil takoj ob začetku najinega razgovora: če je res vojvoda s svojo ženo sedaj v Andaluziji, kakor je on to omenil; Boyu namreč to ni bilo znano in morda bi bilo to le važno zanj.

»Da, gospod, sedaj bivata od konca februarja na svojem posestvu Majuelo de Yecla in ostaneta tam dotlej, da gre vojvoda zopet v kopališče... Jaz jima vsako nedeljo mašujem, kadar prebivata na tem posestvu, že več nego sedem let, še ko sem bil vikar v župniji angelov varihov. Odtod se poznam z gospodo, pozneje, pred dvema letoma, mi je vojvoda oskrbel sedanjo nadarbino, kar mu Bog povrni.«

Tu je posegel v razgovor tudi stari gospod, ki se molčeč ali dremajoč — ne vem dosedaj ni mnogo menil za pogovor; hvalil je Majuelo de Yecla kot najkrasnejše vinorodno gospodarstvo v tem okraju, kanonik pa je proslavljal družino vojvode in Boya;

Grška infanterija.

v tem pa so se pokazale oddaleč bele hiše v Cadizu, ki so bile zgrajene ob pečini na debelih kamenitih temeljih. Trenotek pozneje se je kot živa podoba te ponosne Minerve ob desni pokazala daleč v morje segajoča gladka plava morska luka; tu je stalo do sto ladij raznih narodnosti in med temi je moral biti tudi »Ferrolano«.

Še kot otroku mi je bila znana ta lepa panorama; a ob tej priliki mi je pogled na-

vzelo me je nepopisno veselje... Brodar je ladjo poganjal s krepkimi sunki... Še malo... Tedaj pa se mi srce skrči v skrb-ljivi slutnji... Odložim daljnogled... Pod častnikovim teleskopom sem opazil ob straneh široko črno brado, ki ni bila Boyeva... Nobenega stekla nisem več rabil, s prostimi očmi sem videl, da se je častnik umaknil s svojega prostora in šel k zaklopnim vratom, prav kakor da me je spo-

Grški kralj
Konstantin

ki je pa vsled pritiska entente takorekoč le še po imenu vladar.

Kraljica
Sofija

sestra
nemškega
cesarja.

njo vzbujal strah namestu veselja, ker nisem bil gotov, kaj me tam čaka; prevzelo me je čustvo, ki me je spominjalo na čas, ko sem bil še mornariški kadet, ko sva z Boyem napravila prvo pot v Habano in se na krovu ladje »Blanka« prvič daleč od suhe zemlje gugala na omahujočih deskah, neizmernost nad teboj, neizmernost pod teboj: nebes in voda!

»Ti,« mi je dejal takrat Boy, »tu pa globoko pokopujejo...«

Hipno sem stopil s kolodvora do bližnje luke v Cadizu in skočil v prvi čoln, ki so mi ga ponudili, niti brodarja nisem pogledal, le zaklical sem: »Ferrolano!«

Medpotoma opazim, da sem na barki »Santa Rita«; to ni zame pomenilo nič dobrega, ker je to priimek one nesrečne Bollullo, ki me je njena podoba trdovratno in mučno preganjala preteklo noč.

Nasproti bateriji »San Felipe« je bil zasidran »Ferrolano« sredi med nemško bojno ladjo in med italijansko trgovsko fregato; še sedaj vem, da se je ta imenovala »Civita vecchia«.

Moj veslač opazi, kako nemiren se oziram na »Ferrolano«, in mi reče, ne da bi prenehal z delom:

»Tu imate daljnogled.«

Vzamem ga in precej zapazim na krovu »Ferrolana« jasno podobo svojih jutrajnjih sanj.

Na robu je slonel častnik v službi in z velikim daljnogledom pazljivo motril ladjo, ki smo se mu na njej bližali...

Pravtako sem si predstavljal, da me bo Boy pričakoval na svojem mestu. Pre-

znal in bi me rad pozdravil. Tedaj ga pa tudi jaz spoznam... Ni bil Boy... Bil je Cayetano Mendez, oni častnik, ki bi bil moral Boyu izročiti posle straže.

Brodar privesla do ladjinih stopnic, in še preden sem nanje stopil, zakličem iz čolna še nekoliko upajoč:

»In Boy?«

»In Boy?«

»Jaz tebe vprašam! In Boy?...« odgovori Cayetano od zgoraj.

Že dva dni ga nismo videli, in danes je zamudil službo na straži.

Tedaj pa mi je bilo, kakor da se je cel »Ferrolano« s svojimi kanoni in stroji zvrnil name. Toda hitro sem se zavedel, kako nujno je, da predvsem opravičim Boya zaradi odsotnosti; zato precej krepko odgovorim:

»Njegov oče umira, zadel ga je mrtvoud, in poslali so po Boya... Pomisli, za kaj vse se pri njem gre, saj veš, kako njegova mačeha spletkari in ruje...«

»Tudi jaz sem dejal: Če ga ni, ga mora zadrževati nekaj važnega,« odgovori Cayetano v plemenitem zaupanju.

To mi je dalo pogum, da sem se naprej lagal.

»Brzjavno so mi sporočili, naj grem na ladjo ponj in naj ga kar mogoče hitro pripeljem. Vojvoda namreč ni v Madridu, on je v Majuelu de Yecla, prav v bližini. Najbrž je medpotoma kdo naletel na Boya in mu sporočil novico.«

»Kdaj pa je vojvoda zbolel?«

»Včeraj zvečer,« sem odgovoril jec-ljaje.

Hipoma se tudi spomnim onega skrivnostnega pisma, ki mi je rekel o njem Boy, da mu ga je pisal Cayetano Mendez. Zato ga vprašam naravnost:

»Ali si ti včeraj pisal Boyu?«

»Jaz? Ne... Saj že tri dni ne vemo, kje tiči.«

Tedaj pa me zgrabi taka jeza, da nisem maral na Cayetanovo povabilo na malico; z noge porinem barko od stopnic ladje in ukažem brodarju, da naj vesla na breg.

»Burunda, Burunda!« so klicali za menoj z ladje.

Bil je komandant Diego Navarra, ki je stal nad stopnicami in mi klical, držeč kakor trobljo svoji roki ob ustih:

»Povej grofu Baza, da naj ne bo nič v skrbeh za službo. Bomo že vse brez njega opravili.«

Solze sem začutil v očeh... Glej, kako ga imajo radi!... Ob bregu urno skočim na suho, bil sem žalosten in brez poguma; sedaj mi je bilo jasno, da je katastrofa pred vrati.

Nazaj nisem vedel kdaj da sem prišel; zdelo se mi je, da možgani moji nimajo več moči kako misel obdržati in jo zvezati z drugo. Vlak je ropotal in ta ropot se mi je

Hujskači so dražili ljudstvo in kričaje zahtevali, da se zapro morilci brivca, ali pa naj se spustita zloglasna hudodelca, njih strankarja, voditelja »črne roke«, Marcos in Canelo, ki sta v ječi obsojena zaradi požiga. Dvakrat so tolpe napadle ječo ter je počilo tudi nekaj strelcev v boju z vojaki.

Stopim v voz, edin, ki je bil sploh še dobiti pred kolodvorom, in ukažem vozniku, da naj me pelje, kakor ve in zna, najhitreje do hiše preiskovalnega sodnika Fernandez y del Roble.

Ta gospod je stanoval na Klaverjevem trgu v hiši, ki je imela več oken z balkoni prav tam, kamor pridrži dolga, ravna cesta de los Infantes, ki so jo takrat prekrstili v zvenečo »Serrano«.

Po tej cesti so mogli konji le korakoma stopati, ker so jih zadrževale pri hoji nagrmadene množice. Blizu trga je voz obstal in nismo mogli nikamor naprej. Dasi je bilo natlačeno ljudi, vendar ni bilo čuti nobenega šuma razen naravnega mrmranja, ki se je dvigalo iz množic kakor sapa iz dihačnega človeka.

Sredi trga sem videl ob svitu mnogih bakelj star, rdeče vdolan voz. Zada na sedežu je bila groteskna podoba Joaquina Lopeza, med cipresnimi vejami obdana s

od svojih dvomov in skrbi do mogočnega vpliva Don Cezarja Fernandez y de Roble, pa se mi je nepričakovano zakrivila in se zvila, ko sem čul, kako ženkečejo razbite šipe iz oken in kako uporno ljudstvo divje kriči.

Saj sem mogel v tem usodnem trenutku pred uradnika stopiti le s tem namenom, da mu v sili pomagam in da ga rešim. Zapustil sem zato svojo častivredno ravno črto in sem napravil diplomatičen ovinek, hitel sem, ne da bi se le za hip obotavljal, da ponudim Don Cezarju in njegovi rodbini varno in rešilno zavetišče v palači svojega strica.

Stvar ni bila težko izvedljiva. Pri Don Cezarjevi hiši so bila vrata na dvor, ki so vodila na prostorno obzidano dvorišče. To dvorišče pa je segalo do židovskega kota, kjer si v labirintu ozkih ulic brez težav lahko ubežal. — Vsako ped zemlje sem tam poznal, posebno, kjer prideš na dvorišče in kjer z dvorišča, ker tja so me večkrat otroka vodili, da smo se s Cezarjevimi otroki igrali.

Oj te Cezarjeve deklice!... Šest jih je bilo, šest!... Šest zamorskih angelčkov; še sedaj vidim v svojem spominu njih živahne, majhne okrogle obrazke, kakor črne troske v solnčnih žarkih: Olga, Beatrika, Ofelija, Eloiza, Edita, Cimodoceja... Zbor angelov, ki dandanes najbrže nosijo brkice, če ne kar brade, gnezdo črnih golobic, kjer je v njih sredi moje srce prezgodaj dozorelo... Ali hočem povedati? — Treba, da dovolj jasno pojasnim važen dogodek one pomenljive noči.

V tem zboru takrat temnopoltih, danes pergamentu podobnih angelov, v tem gnezdu golobičic, ki so se sčasoma sprevrgle v koklje, sem v svoji andaluzijski zgodnji dozorelosti devet let star začutil svojo prvo ljubezen!

Pepe Crespo, sin oskrbnika mojega strica, mi je pripovedoval, da ima nevesto in da se razgovarja z njo skozi omreženo okno. Cel funt vaniline čokolade ji je podaril, ona pa njemu ovrtnik iz blesteče pisanega atlasa.

Od tedaj sem se tudi jaz oziral po Kloridi, ki bi mi podarila ovrtnik, po Sylviji, ki bi ji mogel dati slaščic, in moja domišljija je nemirno frfotala okoli hčerk Don Cezarja — to so bile edine deklice, ki sem jih poznal — od Olge do Beatrike, od Ofelije do Eloize, od Edite do Cimodoceje, kakor metulj z razpetimi, trepetajočimi peroti boječ bega od lilije do nageljna, od jazmina do rože.

Naposled sem se le odločil... Neko popoldne grem kakor po navadi igrati se na dvorišče; velikanska, deloma porušena vrata tega dvorca me od tedaj spominjajo besed iz »Romancero«:

— — — iz tega stolpa ruševin
puščica mene je zadela ...

Cezarjeve hčerke so sedele na tleh v gostem krogu, sredi njih je sedela Olga, ki je igrala vlogo matere.

»Iz Francije si v Portugalsko
nevesto snubit grem,
ker rekli so na potu mi,
da dobre hčerke imate.«

Brez pomude stopim v njih krog, pograbim z roko v kup deklic in privlečem eno za lase iz kupa. Bila je Cimodoceja. Žrtev se je drla, kakor so se morale dreti Sabinke, ko so jih uropali divji tovariši Romula in Rema.

Nato pa prav odkrito in pravilno pojasnim, kar sem naredil.

Nekdanja poljska trdnjava Kamieniec Podolski ob gališki meji.

mešal v možganih s čudnimi, monotonimi melodijami, ki so se vedno končevale z žalostnim verzom:

»Cin — cin...
ob vratih zvoni«

ali pa ona prostaška, ki je povzročila toliko zla:

»Gospa lekarnarja...«

Ko se zvečer vrnem v Z., je bilo na kolodvoru vse prazno. Celestin je čakal name na peronu. Z vrhno suknjo zame je prihitel k meni.

»Ali je gospod grof že nazaj?« je bilo prvo, kar sem ga vprašal.

»Ne, milostni gospod, nikogar ni bilo. — Pojdite urno, gospod marki, revolucija je po mestu in ljudje so silno razburjeni.«

»Kaj pa se je zgodilo?«

Celestin mi je nato pripovedoval, da so se po poldnevu množice ljudi zbirale po mestnih ulicah in na starinskem vozu vozile v krvave cunje zavito veliko podobo Joaquina Lopeza.

krvavimi cunjami in črnim florom. Na voznikovem prostoru stoječ je govoril majhen človek. Razumel ga nisem, a njegovo zvižanje in mahanje, sploh vse njegovo vedenje je kazalo, da je obseden. — Končno vendarle obmolkne in pokaže s posebno tragično gesto na podobo brivca in na sodnikovo hišo. Strašen krik je napolnil ves trg, vedno rastoč kakor bližajoči se grom, kakor vihar, ki se je razvil v orkan. — »Pravico za vse! — V ječo z bogatini!« so kričali ljudje, kakor so se glasile fraze, ki so jih brali v posebni izdaji lista »Pueblo Soberano«. In v hipu je kamenje kar deževalo, in razbita so bila vsa okna na hiši don Cezarja Fernandez y del Roble.

XII.

Poseben diplomat nikoli nisem bil; najrajši sem dejal, da je kruh kruh in vino vino, in če sem hotel kam priti, sem izmed pripravnih stranskih potov ubral najkrajšo pot, kakor jo uči matematika, namreč ravno črto.

Toda ravna črta, ki sem si jo zgradil

Alojzij Zemljč

iz Črešnjevec pri Radgoni, padel na soškem bojišču 16. sept. 1916.
Počivaj v miru!

Jakob Zemljč

iz Črešnjevec pri Radgoni, težko ranjen na laškem bojišču.
Svetila ti večna luč!

Joško Mandelc

iz Radovljice, padel 16. septembra 1916 v bovški kotlini blizu Rombona.
Na svidenje!

Martin Bajc

od Sv. Križa pri Litiji, padel na ruskem bojišču 3. avgusta 1916.
Počivaj v miru!

Jožef Rozoničnik

iz Šmihela nad Mozirjem, padel 3. jul. 1916 v Galiciji, odlikovan s srebrno svetinjo.
Blag ti spomin!

Janez Rozoničnik

iz Šmihela nad Mozirjem, padel že 28. januarja 1915 v Galiciji.
Na svidenje onkraj groba!

»Ali bi bila ti rada moja nevesta?« jo vprašam.

Dostojanstveno resno mi odgovori:

»Joj, nikar tako ne vleci! ... Če mi imaš že kaj povedati, ni treba, da bi mi lase pulil.«

Še bolj vneto ponovim svojo ponudbo:

»Ali hočeš biti moja nevesta?«

Nikoli ne pozabim, kaj se je tedaj zgodilo in večkrat mi je to prav prišlo kot merilo pri presojanju gotovih ženskih spletkarjenj.

Ta mala žaba, še ne prav osem in pol leta stara, ta neskončno majhen drobljanec ženske, se je vedla kakor vsaka prava Evina hči, ki redkokdaj dovoli, da pogledamo njenim mislim celo do dna.

Popravila si je svoj umazan, natrgan predpasnik, zavihala svoj živahen obrazek, pogledala me od strani in mi je, ne da bi slutila, kako preračunajoče je bilo njeno vprašanje, v svoji nedolžnosti rekla:

»Ali bom jaz potem markiza?«

In jaz kot otrok tako navihani, kakor

»In sedaj se bova razgovarjala skozi omreženo okno in ti mi podariš ovratnik.«

»Da; ti pa mi moraš prinesiti s sladkorjem potresenega rumenjaka.«

»Dobro,« odgovorim.

S tem je bila sklenjena pogodba za ženitev.

Toda ko sva pogodbo izpolnjevala, sva si nakopala gorje, ječo in prognanstvo.

Cimodoceja je vedno zahtevala rumenjaka. Kupil sem ga ji, pa medpotoma sem večidel vsega sam pojedel. — Nato pa sem tudi jaz zahteval obljubljeni ovratnik. Čez dva dni mi ga je res izročila zadaj za načetim stolpom, zavitega v list, iztrgan iz pisalnega zvezka.

Ovratnik je bil starinski, kostanjevorjav in tako širok, da bi si ga bil lahko ovil okoli pasu ali pa trikrat okrog vratu.

Občudoval sem previdnost Cimodoceje, ki je gotovo premislila, da bom jaz zrasel in da postane moj vrat debelejši; seveda tako pohvalno nisem mislil o njenem okusu in o njeni radodarnosti.

kot »jed za bogove«. Ker je pa bila dobra žena precej okrogla in zelo vsakdanje zunanjosti, so jo imenovali moji navihani tovariši »kotliček iz Olimpa«.

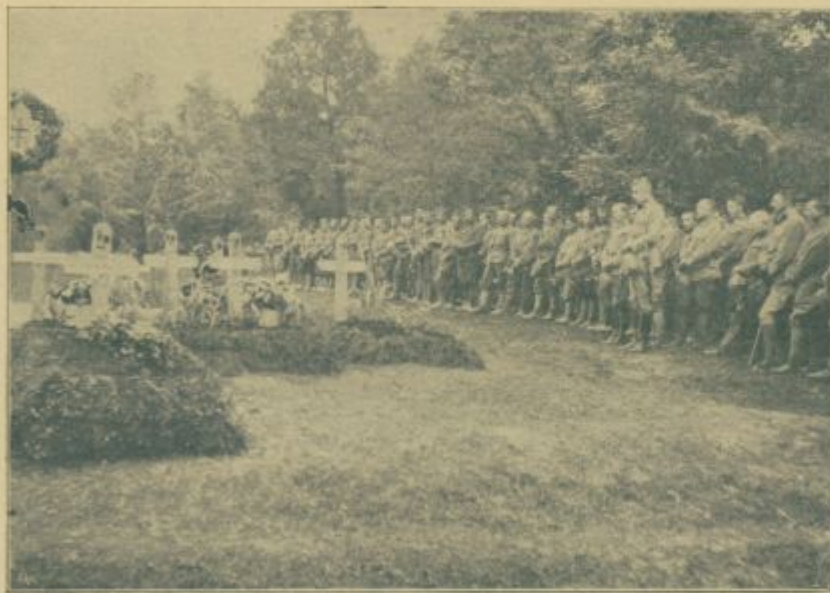
Kmalu boječ in nemiren opazim, s kako zame neprilичno silo so se zabodle oči sodnikov gospe v moj ovratnik in kako so se potem jezne in pozorne ozrle po krogu njenih hčera.

Vse so v miru jedle; le Cimodoceja se je zdela, da je precej v zadregi. — Nenadoma začutim na svojem vratu roki gospe Ambrozije, ki mi je meni nič tebi nič vzela ovratnik.

Trd od strahu pogledam na Cimodocejo, ki si je, da bi skrila svojo zadrego, precej neolikano prst vtaknila v nos.

Doña Ambrozija si je ogledala ovratnik od vseh strani, spravila ga je v žep in mogočno odšla z dvorišča, prav kakor je to dostojno »olimpijskega kotliča«.

Kakor blisk je izginila tudi Cimodoceja; druge sestre so se pobrale druga za drugo, jaz sem ostal sam brez ovratnika,

Vojaki obišejo grobove tovarišev.**Maša na prostem za padle junake.**

so navadno moški v podobnih slučajih, odgovorim ves srečen:

»Seveda ... Nevesta markijeva je vselej markiza.«

Manj boječe, nego bi se spodobilo pravkar uropani Sabinki, je končno izgovorila svoj tako zaželjeni »da«.

»Potem pa žel«

»Potem pa da!«

In obenem s svojim srcem sem ji dal kot nevestin dar, kar sem ravno imel po žepih: risalo brez konice, tri pečene kostanje in — zaponko.

Ovratnik je bil očividno že ponošen.

Vendar sem si ga drugi dan ovil okrog vratu in prav na umetni način sem zakril, koliko da mi je preširok.

Tako olepotičen sem se prikazal v krogu svojih prijateljic, nič pa nisem pomislil, da je Rahela iz ljubezni do Jakoba oropala svoje domače bogove.

Bil je čas malice in nesreča je bila, da je Doña Ambrozija, mati deklic, prišla na dvorišče; to je bila izvrstna žena, tako da je Don Cezar v svojem pesniškem nadahnenju njeno ime Ambrozija razlagal

potr in ponižan, kakor kraljevi pav, ako mu je kdo izpulil rep.

Prihodnjega popoldne sem se v strahu vrnil na dvorišče, kjer me je zadelo toliko gorje.

Jezna mi je prišla Olga nasproti:

»Pojdi, sitnež prsteni,« mi je rekla.

»Cimodoceja je zaprta v drvarnici ob kruhu in vodi.«

Gotovo Chateaubriandov Eudor, ko je zvedel, da je ujeta prava Cimodoceja, ni mogel biti bolj prestrašen nego jaz.

»Da, da,« je ponavljala Olga vedno

jeznejša. »Zato, ker ti je dala očetov ovratnik in ker je bila tvoja nevesta. Pojdi, pojdi, sitnež prsteni!«

In vščipnila me je v roko. In kako me je vščipnila! Križ božji! Kakor zna vščipniti le razjarjena svakinja, v živo, večkrat in mukotrpno, kakor bi te vest grizla.

Dvoje posledic je imel ta dogodek iz otroških let, ki sem ga namenoma povedal za zgled, kako čudovito lahko nepredvidno govorjenje ali le ena neumestna beseda otroka često navaja na pota, ki niso le smešna, ki postanejo lahko tudi zelo nevarna.

Jaz sem rasel in ona je rastla; njen okrogel obrazek se je daljšal; daljne dežele in prostorna morja so naju ločila, vedno je pa bila Cimodoceji kakor junakinji Chateaubriandovih »Mučencev« nada živa, da še ulovi svojega pozabljivega Eudorja.

Večkrat sem jo zasačil, kako je pogledovala, kako zatajevala svoje vzdih, kako se je vedla sentimentalno, kar se vse še dogaja na nevarnem, lepem vrtu zaljubljenec. In da mi je bila še vedno zelo in nemejeno vdana, to sem si lahko pojasnil iz tega, kar je Cimodoceja ono nepozabno noč storila za-me.

(Dalje.)

gležem, ki vedno govore, da se bore za neodvisnost malih narodov, pri tem pa tudi med vojsko drugega za drugim spravljajo v svoje nenasitno imperialistično žrelo. — Pri Angležih torej samo slepilo, prazne besede, pri nas pa dejstvo.

Pri tem pa gotovo igrajo svojo ulogo še drugi politični in strateški motivi, o katerih seveda že danes še ni tako lahko govoriti.

Najmanj verjetno je domnevanje, da se je to dejstvo izvršilo po kakem tajnem dogovoru ali migljaju od strani Rusije. Mnogo so sicer listi zadnji čas pisali o možnosti, da se dogovori poseben mir z Rusijo, vendar soditi po političnem, strateškem in denarnem položaju, so bila taka poročila le srčne želje ljudi, ki bi radi prišli do častnega miru. Vendar se pa ne da tajiti, da je vedno več znamenj nesporazumnosti med enteto, ki le čakajo odločilnega trenutka, da se prevržejo v nepremostljivo nasprotje. Interesi v enteti združenih držav so si preveč nasprotujoči — in težko, da bi bil že rojen diplomat, ki bi jih za trajno mogel spraviti pod en klobuk.

Poljaki bodo gotovo z radostjo vzeli

Bukovini, na Krasu in na Nemce na francoskem bojišču, so imeli namen, doseči take uspehe, da vojno odločijo in končajo še letos do zime. Toda delali so račun brez krčmarja. Mislili so, da je res, kar njih listi dan za dnem pogrevajo svojim bralcem, da so Avstrija in njeni zavezniki opešali, da ne morejo več vzdržati. Prepričali so se, da še vedno vzdržimo vsak napad in da znamo tudi še napasti in zmagati, kakor se je pokazalo v vojski proti Romunom.

Najhujši boji so bili prve dni tega meseca na Krasu. To je bil vihar, ki je divjal mimo goriških poljan in vinskih goric kakor strašen dan vseh mrtvih. Bili so trenutki v teh bojih, ko se je zdelo, da naši ne bodo mogli vzdržati; toda naši junaki so sami sebe prekosili in storili več, kakor smo sploh smeli in mogli od njih pričakovati. — Laški napad se je valil od Lokvice proti Kostanjevici. Od Opatjesela so se Lahi bližali Kostanjevici, ujeli so nekaj naših ljudi in se polastili nekaterih naših baterij; toda naši junaki so se vrgli nanje, jih pregnali ter jim zopet iztrgali topove s konji vred. V teh bojih so se odlikovali naši štajerski Slovenci 87. pešpolka. — Zadnje dni so deževni nalivi ustavili vojskovanje na Krasu, ki se gotovo ponovi s podvojeno silo, ker tukaj mora priti do odločitve; tu moramo Laha premagati, da si ohranimo Primorje in morje. — Na vzhodnem bojišču so napadi Rusov opešali, živahni so boji na sedmograški-rumunski meji, kjer naši prodirajo čez gorske prelaze v sovražno zemljo. — Iz Dobruže in Solunskega bojišča ni nobenih važnih poročil.

Novo poljsko kraljestvo.

Nedavno je bilo brati, da je poljski vojak, ranjen tam v Volhiniji, umirajoč na bojišču z rdečo svojo krvjo pisal na svojo sivo obleko besede: Pa še Poljska ni izginala...

In zdi se, kakor da se hoče ta želja uresničiti poljskemu narodu: Avstrijski in nemški cesar sta izdala 5. novembra posebno slovesno sporočilo, ki ji objavljamo na drugem mestu; v tem oklicu zagotavljata poljskemu narodu samostojno poljsko državo z dedno monarhijo in z ustanovno podlago.

Vladarja osrednjih sil sta dala poljskemu narodu javno svojo cesarsko besedo, da vnovič ustvarita poljsko kraljestvo. — Več med trajajočo še vojsko nista mogla storiti. Vse drugo se izvrši po zmagoslavni vojski.

Kaj je vladarja napotilo, da sta ravno sedaj objavila to svojo veliko besedo Poljakom, tega v oklicu ne omenjata. Ne bomo se pa motili, ako trdimo, da je ta oklic pred vsem odgovor hinavskim An-

gležem, ki vedno govore, ki obnavlja poljsko kraljestvo, najslajšo sanjo vsakega Poljaka. — Sedanja vojska, ki je svojo strahoto razsipala zlasti čez dele nekdanjega poljskega kraljestva, pa je gotovo iztreznila poljski narod, da bo veseleč se novega upanja trezno presojal položaj. Vsekako je cesarski razglas v zgodovini poljskega naroda prevažen dokument, ki tudi v sedanji svetovni zgodovini vedno ohrani svoj pomen. — Za nas Slovence in Hrvate je to dejstvo vesel dokaz, da se pri nas mali narodi ne bodo zaman vojskovali za svojega vladarja, da on tudi nanje misli in da tudi njim pokaže znamenja svoje naklonjenosti.

Po svetu.

Svetovna vojska.

Zima se bliža, a na bojiščih ni nobene odločitve. Naši sovražniki, ki so letošnje poletje navalili na nas v Galiciji,

Razno.

Kako si pomagaj vojak.

Velike muke prizadeva vojakom volk ali jugovica, ki se dobi vsled ribanja ob dolgi in naporni hoji, ako se vsede vojak razgret na mrzlo zemljo ali če stoji razgret v prepihu. Tudi pretesne hlače povzročijo, da grize volk, ravnotako nesnaga. Glavna pomoč je snaga, kar je seveda zelo težko na bojišču. Časopisni papir vsij v hlačni križ, to brani, da se ne prehladi drob in da se ne dobi volk. Na dolgih potih je dobro vdeti z lojem namazano krpo ali mehak papir. Ako je koža jako vnetja, namoči, če mogoče, s špiritom, rumom ali limonovim sokom. Tudi moker obkladek dene dobro. Ko je malo požgalo, neha koža skeleti, tedaj namaži z lojem ali z drugo maščobo. Naprašnje z moko ali s prahom velikega korena ublaži tudi bolečine. Kdor je podvržen volku, ga mora zdraviti kolikor mogoče hitro, da se ne razpase hudo vnetje.

Vraske in razpoke v koži, ki se dobe vsled mraza in pri snaženju orožja z jedkimi snovmi, so tudi velika muka in nevarnost. V vraske se zarijejo bacili in se množe. Vsako vrasko je treba, če mogoče, izprati s kisom ali nakapati z limono, če ni prilike, da se izpere v čisti prekuhani vodi. Vsako majhno ranico je treba nato obvezati s celilnim obližem, dokler se ne zatre.

Vojaki dobe čestokrat vsled napejanja pri hoji s težko opremo zlato žilo. Včasih jo dobe tudi vsled zapeke ali grize. Tu pomaga par dni počitka, če je mogoče, snaga, hladilni obkladki in mazanje. Tudi zamaški. Za mazanje je dobro gabezovo

ali žajbeljevo mazilo. Tropotčevo zeleno perje je jako hladilno, tako tudi majaron in detelja.

Mehurji, žulji, otiske in kurja očesa so velika nadloga vojakov na poti. Na te je najbrž mislil saški maršal Mes, ko je rekel: »Skrivnost, kako se zмага, tiči v vojakovih nogah.«

Vzrok mehurjev so večinoma potne noge, novi težki čevlji, ribanje, žuljev tesni čevlji na dolgi poti, kurjih oces in otiskov ali ognetinev in kalov, tiščanje novega, nogi neprimerne obuvale, tudi nabrane ali zdrgnjene nogavice na nogi. Vojak mora paziti, da dobi, kadar delé obuvale, prostorno in primerno obuvale, ki ga ne tišči na prstih, posebno ne na podplatih. Za pozimi še posebno. Tu je dobro, da je prostora za dvojne nogavic, še bolje pa so za zimo onuče iz mehkega starega blaga. Za v podplat je dobro pozimi kakor polleti malo papirja, pozimi je izvrstno grejilo podlat iz slame, ali pest slame ali sena. Preveliki črevlji, ki plešejo na nogi, niso priporočljivi. Noge je treba večkrat umiti ali vsaj izdrgniti z mokro otiračo, nogavice in onuče je treba posušiti in večkrat oprati. Mehurje maži z arzeniko, gabezovim mazilom ali lojem. Vsak vojak bi si moral mazati redno noge, kjerkoli ima priliko, da se sezuje. Mehurje, ki so napolnjeni s čisto vodo, zabodi z ožgano iglo ali pusti, da se posuše sami od sebe, gnojne mehurje je treba prerezati, da se ne vname spodnja plast. To naredi najbolje sanitejci. Žulje omeči kopel in obkladek arničin. Ožuljeno peto podloži in ovij z vato, če te ni, s kako travo. Najbolj mehak ovoj so človeški lasje. Kurja očesa izreži previdno, če gre, naveži nanje kaj hladilnega, kot limono, tropotčev list ali kar je sicer pri rokah. Včasih je podloga v obuvalu tako trda, da tišči na oko ali na otisko. Tu je najbolje, da se naredi na dotičnem mestu zareza (od znotraj) v podlogo, noga dobi več prostora in človek se oddahne.

Zgodi se, da je usnje od bolne živine. Od takega usnja se prisade noge in gnoji se dolgo. Tudi barvaste nogavice so strupene. Tople kopeli in ovitki arnike ali ržene moke izvlačejo za silo strup. Dobri so tudi obkladki detelje, tropotca ali kake druge zdravilne zeli — na potu je težava s tem in onim.

Tleskonog vojak ni zmožen dolge hoje. Ni samo zahteva lepote, da je noga vzbočena, to je modro uravnano od narave. Obok pri nogi naredi, da je noga kakor na vzmetu, da je prožna in gibčna in se ne utruje tako hitro pri skakanju in hoji. Pravilno

obliko noge mora podpirati pravilno narejena oblika obuvala, gnetenje in krivenje noge, namreč tako, da se krivijo prsti v podplat, ker se usločuje pritem rist.

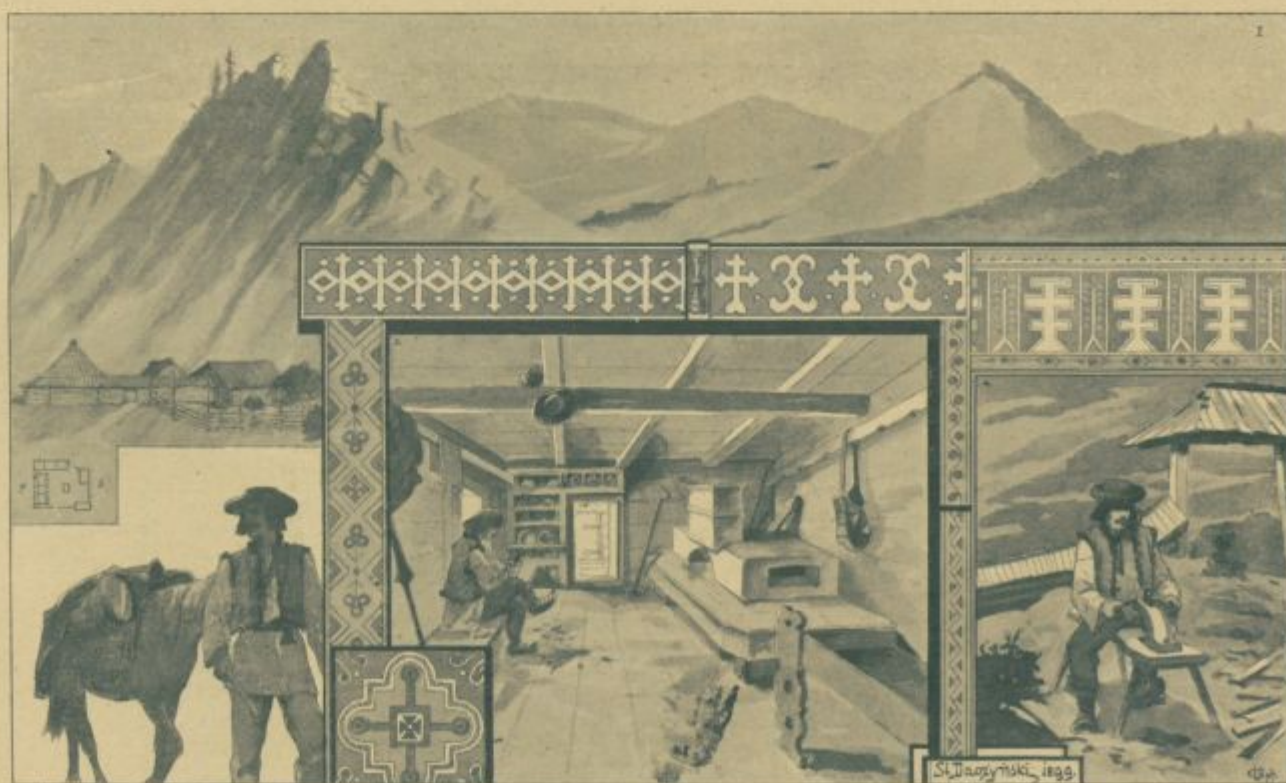
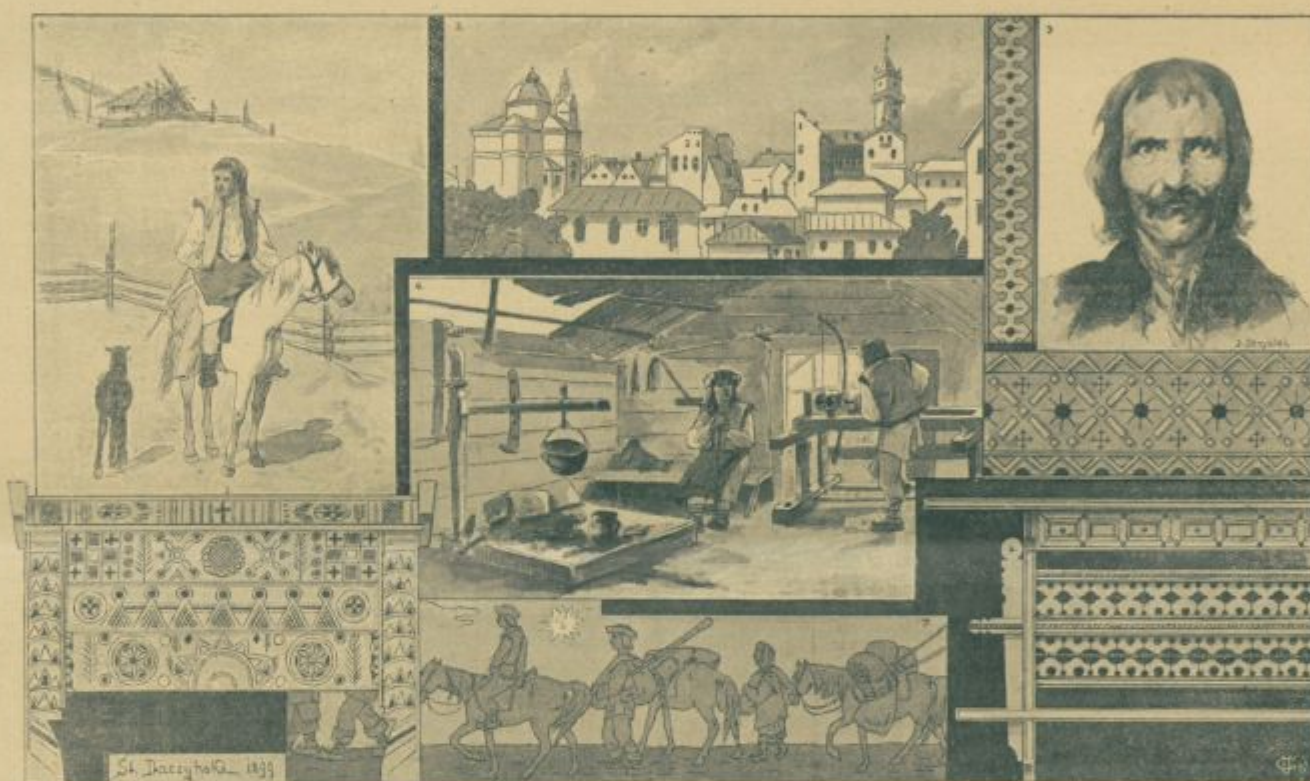
Vsled dolge hoje obole kite na nogah, noga zateče, kosti bole, kakor je pač človek vaje hoje, več ali manj, in tudi kakor je težak in zdrav. Le zdrav človek ima zdrave noge. Noga se pretegne v kitah od hoje po slabih cestah, lahko se izvini ali izpahne, zateče. Noge zatečejo tudi vsled notranjih bolezni, posebno vsled krvnih, jetrnih in črevesnih bolezni. Zato je treba pri zatečenih nogah zdravnikove razsodbe. Trenje, ovijanje s povoji, olajšajo nekoliko zatečene noge.

Mrzlih nog je največ kriv vodeni hlap, ki ga izločuje koža, zaprta od vseh strani, ki izpremeni suhe nogavice v mokre ovitke. To vedno izhlapevanje vzame koži toliko toplote, da začne človeka mraziti. Mrzle

noge se hitro ogrejejo, če jih sezuješ ter slečeč mokre nogavice in oviješ noge s suhim tankim časopisom. Papir greje, ker je prepojen s klejem. Iz papirja izhlapeva mokrota in noge niso več tako mrzle. Papir preparirajo s klejem zato, da postane rabljiv za pisanje in tiskanje, to je, da papir ne popiva črnila. Isto se zgodi, ako zaviješ noge v papir. On vsrka pač vlago ali oddaja jo hitro, med tem ko drži nogavica mokroto.

Najtanje in najcenejše nogavice naredimo lahko prehlapne in tople, če jih namažemo s klejem. Za namazanje nogavic svetuje Unna sledeči namaz:

Raztopi 12 g kolodija, 4 g kolofonije v 4 g ricinusovega olja in 16 g špirta in namoči v tem nogavice, ki postanejo sicer raskave, a ravno to vpliva dobro na delovanje kože. Kdor obuje pod te nogavice tanke svilnate je dobro obut. Namesto ri-

Tipi, pokrajine, žsege in navade rutenskega rodu — Huculov — ob gališko-bukovinski točki.

Huculi prebivajo ob vzhodnem Karpatskem pogorju; močno so ohranili narodne običaje in skromnost, kot kmetovalci se bavijo osobito tudi z lesnim obrtom in rezbami; posebnost so tudi njihovi majhni a vztrajni konjiči.

cinusa je dobro laneno olje, ki varuje že samo na sebi kožo mraza in ozebljenja. V laneno olje namočena žaklješina, ki se ovije vrhu čevljev, drži noge tople. Unna priporoča tudi, da se vlije 50 g navedenega namaza toplega v čevlje in potrese čevljev, da se prime povsod enako. Tako se zgosti usnje.

Mazanje s petrolejem ali z lanenim oljem, varuje noge in roke ozeblin. Pesin sok, pečena repa kot obkladek, korenjev sok, otiranje z lojem in drugimi mazili ublaži bolečine vsled ozeblin in jih zdravi. Tako tudi otiranje s špiritom in limonovim sokom.

Nesnaga v zraku.

Dva meščana sta si privoščila prost dan pa sta šla na Gorenjsko na gore. Prav dobro jima je del čisti gorski zrak. Na vrhu gore zapali eden smotko, drugi se pa nevoljen obrne stran in pravi: »Ves zrak morate pokvariti vi kadilci.«

Res je, da nam tobačni dim nič ne koristi, pa zunaj na prostem tudi posebne škode ne povzroča, ker ga ni veliko. So pa drugi kadilci, ki nam neprenehoma pridijo zrak. To so brezštevni dimniki po hišah, posebno pa še tovarniški dimniki in dimniki pri železničnih strojih. Črni dim, ki se vali iz teh dimnikov proti nebu, nese s seboj silno veliko nesnaga v zrak.

Poleg dimnikov so še drugačni kadilci, namreč vetrovi. Ti poberejo prah po cestah pa ga nesejo visoko v zrak, kjer se razprši in pomeša z zrakom. V prahu je cela mešanica nezdravih snovi, razni odpadki od ljudi, živali in rastlin.

V novejšem času tudi avtomobili pomagajo priti zrak.

Ta sprideni zrak moramo vdihavati, pa nalezemo vsled tega zdaj to, zdaj ono bolezen. Razne katere nam povzročajo, zlasti pa prenaša jetiko in kužne bolezni iz kraja v kraj.

Na Angleškem so začeli meriti, koliko je v zraku saj, prahu in drugih podobnih reči. V neki ondodni pokrajini so preračunili, da pade v prostoru 2 in pol km² samo z dežjem iz zraka na zemljo v teku enega leta 195 ton te zračne nesnaga, v mestu Glasgowsu pa celo 2000 ton.

Z nesnago napolnjeni zrak je tudi kriv, da je v tistih krajih, kjer je veliko nesnaga v zraku, megla veliko bolj pogostna in veliko gostejša kakor v krajih, kjer imajo čistejši zrak.

Te nezdrave zračne razmere se bodo znatno zboljšale, ko se bo ogenj nadomestil z elektriko, to pa bodo proizvajale vodne sile. Tudi ceste se bodo še izpopolnile, in se bo tako omejila tvorba prahu. To bo zdravje zelo povzdignilo. Pa bati se je, da ga bo izpodjedel še v veliko večji meri, kaka nesnaga v zraku, drug sovražnik: to so nebrzdane strasti v človeškem rodu.

GOSPODINJSTVO.

Barva za juhe in omake. Bleda juha in omaka je nenavadna, treba je, da imaš vedno pripravljeno malo barve doma, da pobarvaš hitro o potrebi jed. V železni ponvi raztopi par žlic sladkorja, ko je porjavel, ga zalij hitro malo z vodo, prevrni in spravi v steklenico.

Zelenjad v oknih ne zmrzne. Ovij škrljico s papirjem in deni debel papir med steklo in škrljico.

Zrezek iz ovsene kaše. Na treh osminkah slanega kropa zakuha 20 dek ovsene kaše, ko zavre odtegni od ognja, da se počasi pari, in ko je skuhano, zlij vun. Na žlici vrele masti opeci malo čebule in malo peteršilja in vmešaj v kašo; ko je mrzla, ji primešaj še drobtin ali pšeničnega zdroba, malo paprike in — če je — tudi kako jajce. Povaljaj v moki in drobtinah in speci v ponvi.

Kdor svojih kurjih očes ne odpravi, napravi si vsako pot za trpljenje in slabi z bolečino tudi vse truplo.

Odprava kurjih očes brez bolečin

je za vsakega prizadetega res blagodejna. Ne more se dovolj nujno svariti pred rezanjem kurjih očes. Lahko se pregloboko vreže, ne da se to opazi, na nogo pride vedno prah in umazanost, ta vsili v rano in nešteto s smrtjo končanih zastrupljenj krvi je tako nastalo. Kurja očesa se dajo brez noža lahko, sigurno in hitro odpraviti s Fellerjevim turistovskim obližem z znamko »Elsa« (obliž zoper kurja očesa, cena 1 krono, v škatlah 2 kroni) ali s Fellerjevo turistovsko tinkturo z znamko »Elsa« (tekoča tinktura zoper kurja očesa, cena 2 kroni). Tisočero turistov, orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetovalcev in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vseh, ki so je rabili, priporoča to sredstvo kot najhitreje in sigurno učinkujoče za radikalno odpravo kurjih očes. Medtem ko večina sredstev zoper kurja očesa, tako tudi rezanje, piljenje itd. samo zgornji del kurjih očes odpravi, jedro pa pusti, tako da kurja očesa hitro zopet narastejo, odpravita preje imenovana preparata kurja očesa temeljito z jedrom. Naroči se oba preparata, kakor tudi prašek zoper pot in potenje nog (cena 1 krona) pri E. V. Feller, lekarnar, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvaško).

Masti ni treba dosti. Ima prav tako slast kakor zreski iz možgan in je tudi tako redilno.

Sardele. Zdaj se dobe zopet posoljene sardele. Tudi te nam nadomestijo meso in nekoliko tudi mast. Sardelina omaka potrebuje bore malo masti in ž njo se je nezabljeno zmečkan krompir ali kaj drugega.

Danska ošipkova mezga. Poldrugo kilo jako zrelih buč olupi, seme poberi s srebrno žlico in razreži buče na majhne kose. Olupi tudi ravno toliko kumar, ki morajo biti prav rumene, poberi seme in razreži meso, deni bučne in kumarne kose v prsten lonec, preberi in operi 2 kg zrelih ošipk in stresi k onim. Pristavi lonec k ognju, vmešaj med sad 2 kg sladkorja, malo limonove lupinice, kosček korenčka in 6 žbic. Mešaj in kuhaj toliko časa, da obstane kuhalnica v gošči. Mezgo pretlači skozi sito, primešaj ji za 10 vin. salicilnega praška in spravi v izkuhanane in posušene glinaste lonce. Ako ne bo stala mezga dolgo, je dovolj, da jo zavežeš s pergamentom, sicer jo je treba še prepeči v peči ali v pečici. Zato pokrij dno peči s peskom in postavi lonce noter preden zakuriš, da se segrejejo počasi, sicer bi počili. Ta mezga se drži na leta, če je pretrda, se razprosti na gorki vodi. Danci jo imajo za različne juhe in omake, za namaz kruha in testa. Vpliva tudi na zdravje dobro. (Za vodenične bolezni).

Zmečkan krompir brez smetane. Skuhaj olupljen krompir, posoli ga in zmečkaj, vmešaj malo gosje masti ali masla in pretlači skozi sito na gorko skledo.

Bol lajšajoči učinek Fellerjevega priljubljenega fluida iz rastlinskih esenc zn. »Elza-fluid« temelji na njega živce pomirjajočem, kri dovajajočem svojstvu. Če se n. pr. pri bolečinah v obrazu ali zobobolu, katere bolečine so vsled prehlajenja ali prepiha nastale, vporablja »Elza-fluid«, se umire razburjeni živci, kri razgreje boleča mesta in bolečina poneha. — Nič ni potem čudno, da postaja to že čez 20 let znano sredstvo čedalje priljubljenejše in spričuje več kot 100.000 njega uspeh. Pri vseh slučajih izborna služi in naj bi radi tega ne smel manjkati v nobeni hiši. Predvojne cene: 12 steklenic pošlje poštne prosto za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvaška). Cela vrsta sredstev se priporoča zoper nevralgijo, protin, trganje, ischias in podagro, toda nobeno se ne more kosati z »Elza-fluidom«. — Lagodno učinkujoče, zanesljivo odvajalo so Fellerjeve želodec krepčujoče rabarbarske kroglice zn. »Elza-kroglice«, katere v nasprotju z drugimi odvajalnimi sredstvi nimajo nobenih zlih posledic. 6 škatlic stane poštne prosto 4 K 40 v. (—vu—)

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za »Orle«,
kokarde in pentlje z napisi
za društva se izgotavljajo
v najkrajšem času
po zmernih cenah.

Katoliška
tiskarna
II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)
priporoča svojo

ZALOGO vsakovrstnega kolonijalnega in
specerijskega blaga —

ZALOGO najboljših mlekarskih izdelkov:
sira, masla, kondenziranega mleka —

ZALOGO zajamčeno pristn. vina iz Kranjske,
Štajerske, Ogrske, Hrvaške, Istre
in Dalmacije, najboljša domača
slivovke, tropinovca, konjaka in ruma.
(Kleti v Sp. Šiški št. 152) —

ZALOGO vsakovrstnih kmetijskih strojev.
Strojnik vedno na razpolago —

ZALOGO raznih močnih krmil, gnojil, semen
itd.